

Definice a cíle interkulturního vzdělávání

Cíle a postupy IKV

IKV usiluje o vybavení účastníků vzdělávacího procesu interkulturními kompetencemi; snaží se poskytnout žákům a studentům *informace* o multikulturní povaze skutečnosti, snaží se formovat *postoje* principiální tolerance a respektu vůči odlišnostem (názorovým, kulturním, sociálním a dalším) a pěstuje *dovednosti* orientovat se v rozmanitém světě a být schopen nekonfliktní a úspěšné komunikace s jedinci s odlišným sociokulturním zázemím.

Interkulturní vzdělávání umožňuje jedinci rozvíjet chápání a přijímání různorodosti jako pozitivního jevu a hodnotit rozdíly mezi lidmi z různých kultur jako přínosné. Odlišnost by neměla být chápána jako potenciální zdroj konfliktu, ale jako příležitost k vlastnímu obohacení. Interkulturní výchova a vzdělávání přispívají k vytváření respektujících vztahů mezi příslušníky různých sociokulturních prostředí, aby bylo možno vyhnout se negativním trendům, ke kterým v multikulturních společnostech dochází (růst meziskupinového napětí, diskriminace, xenofobie, rasové násilí, ale například také krize identity).

Metody IKV

Interkulturní vzdělávání rozvíjí konkrétní náměty a integruje je do globálnějších představ. Proto používá interdisciplinární aktivity, orientované na výchovu studentů jako **globálních** občanů, které jim umožňují analyzovat a vyhodnocovat nové situace, do kterých jsou zapojeni. V multikulturním světě jsou zvyky a způsoby chování různých kulturních skupin, které žijí pohromadě, poznamenávány konflikty a rozpory, ale zároveň je v něm mnohomožností pro vzájemné obohacování.

Interkulturní vzdělávání vede žáky k *respektování* neustále rostoucí kulturní rozmanitosti a otevírá cestu různým způsobům života, myšlení a chápání světa. Žáci se pomocí vlastních vyjadřovacích prostředků učí komunikovat a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin a jsou vedeni k tomu, aby si stále více uvědomovali méně nápadné aspekty různých kultur. Kritická analýza a pochopení odlišností by měly utvářet motivaci ke vzdělávání a k interkulturním výměnám jako důsledek pocitu solidarity a schopnosti reflektovat sociální a ekonomické nerovnosti. Po metodické stránce klade IKV důraz na *interakci* mezi učitelem a studenty a mezi studenty navzájem. Student není pouze pasivním objektem výuky, nádrží, do které vléváme údaje, abychom pak vyžadovali jejich co nejpřesnější zopakování. Student je zdrojem nápadů a informací, *aktérem*, jenž ovlivňuje, modifikuje, obohacuje a v některých případech sám vede výuku. Vzdělávací proces, který má ambici prosazovat hodnoty

tolerance, respektu a solidarity, se mine účinkem, pokud bude prosazován autoritativními metodami. Interkulturní výchova se neobejde bez rozvíjení a principiálního dodržování strategií zdvořilosti, efektivní komunikace, smysluplné diskuse, konstruktivní spolupráce a kritického myšlení.

Definici a cíle IKV přehledně shrnuje následující tabulka:

Interkulturní vzdělávání			
Definice a cíle			
<p>Interkulturní vzdělávání je příprava na život v multikulturní realitě, příprava na sociální, politické i ekonomické aspekty interakce mezi lidmi s odlišným sociokulturním zázemím. Snahou IKV je vytvářet způsobilost lidí chápat, respektovat jiné kultury než svou vlastní, komunikovat a kooperovat s příslušníky jiných sociokulturních skupin a obecně zlepšovat vztahy mezi majoritou a minoritami. IKV usiluje o vybavení účastníků vzdělávacího procesu souborem specifických interkulturních dispozic.</p>			
Interkulturní kompetence			
druh	kognitivní	instrumentální	afektivní
popis	<ul style="list-style-type: none"> znalosti o různých etnických, kulturních a sociálních skupinách žijících v české a evropské společnosti, o mechanismech budování meziskupinových hranic 	<ul style="list-style-type: none"> dovednost orientovat se v kulturně pluralitním světě a využívat interkulturní kontakty a dialog k obohacení sebe i druhých 	<ul style="list-style-type: none"> postoje tolerance, respektu a otevřenosti vůči odlišným skupinám a životním formám, vědomí potřebnosti osobní angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
příjemci vzdělávacího procesu (žáci, studenti, seminaristé):			
cíle	<ul style="list-style-type: none"> rozumějí historickému zakotvení vlastní sociokulturní skupiny rozumějí historickému zakotvení různých sociokulturních skupin v regionu, ČR, Evropě a světě vědí, jak sociokulturní zázemí posiluje a omezuje identitu jedince znají fyzické, psychické a sociální potřeby společné všem lidem znají způsoby, jakými se různá lidská společenství vztahují k těmto potřebám 	<ul style="list-style-type: none"> jsou schopni rozpoznat, analyzovat a kriticky hodnotit různé aspekty a projevy odlišných sociokulturních vzorců dokážou přispívat k nekonfliktnímu soužití různých sociokulturních skupin v prostředí občanské společnosti dokážou čelit projevům intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu jsou schopni konstruktivního dialogu a spolupráce, dokážou řešit konflikty pokojnou cestou 	<ul style="list-style-type: none"> respektují různé aspekty a projevy odlišných sociokulturních vzorců považují za užitečné aktivně se zapojovat do potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu považují za samozřejmé podílet se na přiměřeném a spravedlivém řešení konfliktů vzniklých na základě sociokulturní odlišnosti ctí myšlenku bezpodmínečné rovnosti všech jedinců i skupin

Autor: Jan Buryánek, koordinátor modulu středních škol projektu Varianty společnosti Člověk v tísni, o.p.s.